

5/1/2026
SYBALLB.
Sem III
Regular.
HOC.
Total Marks- 75
(75:25)

Time-2:30 Hrs.

Note: 1) All questions are compulsory
2) Figures to the right indicate marks.

Q. No. 1: Answer in Two Sentences (Any Six) (12 Marks – 2 marks each)

1. What is Rule of Law?
2. What was the Charter Act of 1661?
3. Who established the Supreme Court at Calcutta and when?
4. What is the difference between Advocate and Senior Advocate?
5. What was the significance of the Regulating Act of 1773?
6. Explain the meaning of "Adalat System."
7. What was the function of the Sadar Diwani Adalat?
8. What change was introduced by the Indian High Courts Act, 1861?

Q. No. 2: Write Short Notes on Any Two (12 Marks – 6 marks each)

1. Evolution of the Adalat System under Warren Hastings
2. Jurisdiction of Supreme Court of India
3. Professional Misconduct as per the Advocates Act, 1961
4. Position of Indian Practitioners during British time

Q. No. 3: Answer Any Two Situational-Based Questions (12 Marks – 6 marks each)

1. Suppose you are a judge of the Mayor's Court at Madras in 1726. A dispute arises between two British merchants and an Indian trader. Which court has jurisdiction and why?
2. The government passes a law giving certain ministers immunity from criminal prosecution while in office. A citizen challenges this law before the High Court. How would you apply the principle of Rule of Law in deciding this case?
3. A judge of the High Court is transferred to another state after he delivers a judgment against the government. The judge claims that this transfer is political retaliation. How does the principle of judicial independence protect judges in such situations?
4. If you were part of the drafting committee for the Indian High Courts Act, 1861, what reforms would you recommend to ensure uniformity in justice?

Q. No. 4: Answer Any Three Questions in Detail (39 Marks – 13 marks each)

1. Explain in detail all provisions that ensure separation of judiciary from executive.
2. Discuss features of the Advocates Act, 1961.
3. Discuss any two cases that reflect the conflicts between the Supreme Court of 1774 and the Governor-General in Council as far as jurisdiction is concerned.
4. Discuss the evolution of British judicial institutions in India from 1600 to 1861.
5. Explain in detail the Judicial Plan of Lord Cornwallis.

वेळ - २ तास ३० मिनिटे

एकूण गुण - ७५

सूचना - १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र. क्र. १: दोन वाक्यांत उत्तर द्या (कोणतेही सहा)

(१२ गुण)

१. कायद्याचे राज्य म्हणजे काय?
२. सन १६६१ चा चार्टर अॅक्ट काय होता?
३. कलकत्त्याचे सर्वोच्च न्यायालय कोणी व केव्हा स्थापले?
४. वकील आणि वरिष्ठ वकील यांमध्ये काय फरक आहे?
५. १७७३ च्या रेग्युलेटिंग अॅक्टचे महत्त्व काय होते?
६. "अदालत पद्धती" म्हणजे काय?
७. सदर दिवाणी अदालतचे कार्य काय होते?
८. १८६१ च्या इंडियन हायकोर्ट अॅक्टने कोणता बदल घडवून आणला?

प्र. क्र. २: संक्षिप्त नोंदी लिहा (कोणतेही दोन)

(१२ गुण)

१. वॉरेन हेस्टिंग्सच्या काळातील अदालत पद्धतीचा विकास
२. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे अधिकारक्षेत्र
३. १९६१ च्या अधिवक्ता कायदानुसार व्यावसायिक गैरवर्तन
४. ब्रिटिश काळातील भारतीय वकिलांची स्थिती

प्र. क्र. ३: परिस्थितीवर आधारित प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही दोन)

(१२ गुण)

१. समजा तुम्ही १७२६ मध्ये मद्रास येथील मेयर न्यायालयाचे न्यायाधीश आहात. दोन ब्रिटिश व्यापारी आणि एका भारतीय व्यापाऱ्यामध्ये वाद निर्माण झाला आहे. कोणत्या न्यायालयास अधिकार आहे आणि का?
२. सरकारने असा कायदा केला की काही मंत्री पदावर असताना फौजदारी खटल्यांपासून मुक्त राहतील. एका नागरिकाने हा कायदा उच्च न्यायालयात आव्हान दिला आहे. "कायद्याचे राज्य" या तत्त्वानुसार तुम्ही हा वाद कसा सोडवाल?
३. एका उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशाने सरकारविरुद्ध निर्णय दिल्यानंतर त्याची बदली दुसऱ्या राज्यात करण्यात आली. न्यायाधीश म्हणतो की ही बदली राजकीय सूडभावनेतून झाली. न्यायपालिकेच्या स्वायत्ततेचे तत्त्व अशा परिस्थितीत कसे संरक्षण देते?
४. जर तुम्ही १८६१ च्या इंडियन हायकोर्ट अॅक्टच्या मसुदा समितीचे सदस्य असता, तर न्यायात एकरूपता राखण्यासाठी कोणते सुधार सुचवले असते?

प्र. क्र. ४: सविस्तर उत्तरे द्या (कोणतेही तीन)

(३९ गुण)

१. न्यायपालिका आणि कार्यकारी विभाग यांच्यातील विभागणी सुनिश्चित करणाऱ्या तरतुदींचे सविस्तर स्पष्टीकरण द्या.
२. अधिवक्ता अधिनियम, १९६१ चे वैशिष्ट्ये चर्चा करा.
३. सर्वोच्च न्यायालय (१७७४) आणि गव्हर्नर जनरल कौन्सिल यांच्यातील अधिकारक्षेत्राशी संबंधित दोन प्रकरणे चर्चा करा.
४. १६०० ते १८६१ या काळातील ब्रिटिश न्यायसंस्थेचा भारतातील विकास स्पष्ट करा.
५. लॉर्ड कॉर्नवॉलिसच्या न्याययोजनेचे सविस्तर वर्णन करा.